

Dr. Ivan Sedej (1934 - 1997)

Ni še dolgo, ko je bil med nami. S Prijatelji Loke, z Zvezo kulturnih organizacij Škofja Loka, s člani Muzejskega društva v Škofji Loki, z Loškim muzejem ter strokovnjaki in tistimi, ki jim usoda Visokega ni prazna beseda, je v uvodnem referatu o kmečkih dvorcih v širšem alpskem prostoru dal Visokemu, njegovemu imenu primerno mesto in se, z njemu značilno vehemenco, lotil poniglave politike odgovornih za stanje, v katerem je Visoko in drugi podobni dvorci pri nas. Bilo je to 27. septembra 1996. Bil je večer, kakršnega bi si želel nekdanji visoški gospodar Ivan Tavčar, ki je cenil zbrano družbo in primeren milje. Pročelje dvorca so osvetljevale bakle, na dvorišču so se zbirali imenitni ljudje. Najvišji predstavniki akademij, muzejev, škofjeloški župan in nekdanji škofjeloški župani s soprogami. Iz Nemčije je prišel Herr Wemer Engel s soprogo, da bi z njim pokramljali o Die Chronik von Visoko. Kdo je takrat slutil, da gori bakla spomina pred Tavčarjevo grobnico simbolično tudi enemu izmed nas. Pravzaprav njemu! V pričakovanju njegovega pisnega prispevka, pa sem prebral v časopisu: Sporočama žalostno vest, ...

*Dr. Ivan Sedej
(13. 2. 1934 – 24. 1. 1997)*

Bil je dragocen človek. Prav v Škofji Loki je začel svojo kariero umetnostnega zgodovinarja in etnologa. Leta 1961 je postal kustos v Loškem muzeju. Čeprav je že naslednje leto šel za konzervatorja za etnološke spomenike v Zavod SRS za spomeniško varstvo, je morda ravno Škofja Loka vplivala na njegovo bodoče delo. Kot sin priznanega slovenskega slikarja Maksima Sedeja, starejšega, je bil zaznamovan z umetnostjo. Starodavna Loka in njena slikovita okolica s kmečko arhitekturo pa mu je pustila neizbrisen pečat. Zato se je v Loko vedno rad vračal. Povedal mi je, da bi se tu rad tudi naselil, pa mu ni uspelo. Zato pa je Loki vračal svojo

ljubezen in znanje. V Loških razgledih je objavil devet pomembnih člankov, predvsem o kmečkem stavbarstvu. Še posebno pozornost je posvetil bolj imenitnim zgradbam, takoimenovanim kmečkim dvorcem, kot sta na primer Županovšče v Predmostu in dvorec Visoko, pa tudi o socialnih strukturah kmečkega stavbarstva je pisal. Pisal je o podobarstvu in o ljudski umetnosti na loškem ozemlju, o ideoloških koreninah slovenske mitologije v delih Gvidona Birolle in Maksima Gasparija. Brez prispevkov Ivana Sedeja, bi bili Loški razgledi manj sijajni kot sicer so.

V času zahtevnega dela vodje Jakopičevega razstavišča Moderne galerije med leti 1981 in 1986, nato pa kot direktor Slovenskega etnografskega muzeja v Ljubljani do leta 1995, je poleg drugih knjig izdal leta 1988 *Sto najlepših hiš na Slovenskem*. V pokoju je doživel v lanskem decembru še izdajo svojega zadnjega dela *Sto najlepših cerkva na Slovenskem*. Ostalega ne bo več mogel dokončati. Bil je delaven do zadnjega in imel še polno načrtov, kot mi je zaupala njegova soproga Albina.

Njej in njegovim izreka Muzejsko društvo v Škofji Loki iskreno sožalje, z njimi pa vemo, da ga bomo ohranili v trajnem spominu. Nas obvezuje, da se mu oddolžimo tako, da mu posvetimo načrtovani zvezek doneskov Dvorec Visoko, kjer je bil eden njegovih zadnjih javnih nastopov.